

Zonder Thora geen Nieuwe Testament?

'Meent niet dat Ik gekomen ben om de Thora ... te ontbinden...' (Matth. 5:17)

Stuudiemiddag Classicale Commissie Kerk en Israël, 7 februari 2026, dr. Michael Mulder

Voorbeeld 1: Hoe verhoudt Jezus zich met tijdgenoten over de invulling van de sabbatsregels?

Jezus houdt zich aan de traditionele invulling van de sabbat

- God rustte, daarom mag mens rusten – gedenken van de Schepper door niet te werken
- God bevrijdde, zo tot volk geworden – gedenken van de Verlosser door onderhouden
- 'Sabbat is er voor jullie, en niet jullie voor de sabbat', Mechilta over Ex. 31:14 'voor jullie'
- Jezus gaat volgens gewoonte naar de synagoge, Lk. 4:16
- Onderwijzen vaak expliciet op sabbat in de synagoge, Mk. 6:2, Lk. 13:10
- Genezingen leveren eerst geen probleem op, Mk. 1:21-31; Lk. 13:14: aanstoot aan de schare
- Jezus veronderstelt blijvende sabbatsonderhouding in rede over de laatste dingen, Mt. 24:20
- Zijn leerlingen houden zich aan de sabbat na begrafenis, Mt. 28:1
- 'Sabbat gemaakt voor de mens en niet mens voor de sabbat', Mk. 2:27

In Mattheüs 12:9-14 toch een conflict; wat is daar de spits?

- Vraag van vs. 10: is genezen toegestaan (*mutar*)? Antwoord: goed doen is toegestaan (vs. 12)
- Gaat niet om een genezingscampagne, maar een gebeurtenis waar je iets goeds in kan doen
- Genezing in vs. 13 is *herstel* van de schepping (werk van zijn Vader, vgl. Joh. 5:17, 9:4)
- Het voorbeeld sluit aan bij aanvaarde halacha: elk levensgevaar zet de sabbat terzijde
- Latere vraag of men in zo'n geval een dier op sabbat alleen voert of direct redt (Sjab. 128b)
- Verschillende visies huis van Hillel, Sjammai en in Qumran
- Jezus daagt de Farizeeën uit de keuze van Hillel te volgen, en niet van de Essenen
- Hier plan om Jezus te doden (vs. 14), maar in beschuldiging geen sabbatschending
- Gaat in context om erkenning van Jezus als 'Zoon des mensen', 12:8.

Voorbeeld 2: moeten gelovigen uit de heidenen zich aan de hele Thora houden?

Handelingen 15 en implicaties voor in Jezus gelovende Joden binnen de kerk

- Voor het eerst de verhouding Joden/niet-Joden in de eerste gemeente besproken
- Besluit: aan heiden-christenen niet de regels voor Joden opleggen (Jacobus, Hand. 15:12-21)
- Later omgekeerd: Joden mogen zich in de kerk niet meer aan deze regels houden.
- In *Christelijke Dogmatiek* (VdKooij, VdBrink): 'structurele tweevoudigheid'.
- Vanuit Messiaanse Joden, bv. Mark Kinzer, een bipolaire ecclesiologie: vraagt gelegenheid binnen het lichaam van Christus als Joden te mogen leven.
- Conferentie in Wenen in 2022: geef ons ruimte om hier eigen vorm aan te geven.
- Men stelt ons de vraag: hebben jullie oog voor Joodse leden van het lichaam van Christus als teken van Gods bedoeling met zijn gemeente uit Joden en heidenen?
- Voor Joodse Michael Wyschogrod is dit lakmoesproef voor relatie kerk en Israël.
- Voor veel Messiaanse Joden ligt hier diepe identiteitsvraag (hoe kan ik Jood én christen zijn)?
- Voor kerk liggen hier theologische vragen die nog nauwelijks zijn opgepakt.

Vragen voor verder gesprek:

1. Kent u Joden die in Jezus als Messias geloven? Herkent u bij hen elementen uit de inleiding (wel/niet)?
2. Denkt u dat een Jood die tot geloof in Jezus komt zich thuis zal voelen in uw gemeente? Waarom wel of niet?
3. Vindt u dat een Jood zich zou moeten houden aan de voorschriften die God in het Oude Testament aan zijn volk gaf (zoals de besnijdenis, voedselwetten, sabbat), ook als hij tot geloof in Jezus gekomen is? Kunt u argumenten voor en tegen noemen vanuit de Bijbel?
4. Vindt u dat een in Jezus gelovende Jood zich zou moeten kunnen houden aan deze voorschriften, als hij/zij dat wil, ook binnen de gemeente van Christus? Wat zou dat van de gemeente vragen?

Tekstblad

1. (Mattheüs 12:9-14) ⁹En Hij vertrok vandaar en kwam in hun synagoge. ¹⁰En zie, er was iemand die een verschrompelde hand had. En ze vroegen Hem: Is het ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen? *Dit* om Hem te kunnen beschuldigen. ¹¹Hij zei tegen hen: Welk mens onder u die één schaap heeft, zal het niet, als het op een sabbat in een kuil valt, grijpen en eruit tillen? ¹²Hoeveel gaat niet een mens een schaap te boven! Daarom is het geoorloofd op de sabbatdagen goed te doen. ¹³Toen zei Hij tegen die man: Steek uw hand uit. En hij stak hem uit, en hij werd hersteld, gezond als de andere. ¹⁴De Farizeeën gingen weg en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem om zouden kunnen brengen.

2. (uit *Tosefta*) Op de sabbat treft men voorzorgsmaatregelen bij levensgevaar... Is iemand in een put gevallen en kan hij er niet uitkomen, dan breekt men de wand open en haalt hem naar boven. Men verwarmt water voor een zieke op sabbat. Zowel ter verzorging als ter genezing (T Sjab. 15:11-16; vert. Tomson 1997, p.73).

3. (uit de *Misjna*) R. Mattja ben Cheresj (ong. 130) heeft gezegd: Als iemand keelpijn heeft, mag men hem op sabbat een geneesmiddel geven in de mond, omdat dit een gevaar voor het leven is. En elk levensgevaar zet de sabbat terzijde (Joma VIII,6).

4. Mark Kinzer, *Israël in het hart van de kerk* (uitgeverij Scholten, 2020, p. 65,66): 'Het ontstaan van de messiaans-joodse beweging in onze dagen creëert een heel nieuwe en unieke kans voor de Kerk. Deze geheel nieuwe ontwikkeling geeft de Kerk voor het eerst sinds bijna 2000 jaar de mogelijkheid om deze verborgen realiteit opnieuw zichtbaar gestalte te geven, tastbaar en concreet. ...Het is nu aan de kerk om deze kans te grijpen en deze nieuwe ontwikkeling aan te moedigen. En om te erkennen dat de werkelijkheid van het messiaanse jodendom een duidelijk profetisch teken is van deze fundamentele waarheid die we ter harte moeten nemen om ten volle te kunnen gaan begrijpen wie Jezus is. Deze waarheid: dat Jezus leeft in het hart van Israël en dat Israël leeft in het hart van de kerk.' Volgens Kinzer vraagt dit aan de kerk om Joodse leden van het lichaam van Christus de ruimte te geven om zich geheel aan de Thora te houden.